

scoalacool.ro

ARTA ECLEZIASTICĂ ȘI LAICĂ

Creația artistică românească

Expresie a sintezei originale între elementele autohtone și influențele externe, creația românească a fost una originală ce a îmbogățit tezaurul universal prin valoarea sa.

Arta românească a manifestat deschidere către arta Europei, moștenirii artistice bizantine i s-au adăugat, din secolul al XIII-lea, influențe gotice, ulterior, câteva secole mai târziu, influențe renașcentiste.

Exemplu de pictură murală, de inspirație bizantină, specifică artei medievale românești (secolul al XV-lea)

Exemplu de pictură, de inspirație renascentistă, specifică artei medievale românești (secolul al XVI-lea)

Arhitectura

I. Arhitectura ecleziastică:

Secolele XII-XIII - în Transilvania, au fost ridicate biserici de piatră, ctitorii ale cnezilor: Densuș; „*Sfântul Arhanghel Mihail*” din Gurasada; Strei-Sângeorgiu.

Secolele XIV-XV - arhitectura ecleziastică (bisericească) a cunoscut o amplă dezvoltare în spațiul românesc: în Țara Românească au fost construite Mănăstirile Vodița (ctitoria lui Vladislav Vlaicu) și Cozia (ctitoria lui Mircea cel Bătrân), iar în Moldova ctitoriile din perioada domniei lui Ștefan al III-lea cel Mare.

1457-1504 - domnia lui Ștefan al III-lea cel Mare a reprezentat o adevărată culme a creației arhitecturale ecleziastice moldovenești, fiind înălțate un număr impresionant de biserici, 47 potrivit tradiției, realizate, de regulă, în plan dreptunghiular, cu bolți ingenios construite și cu acoperișuri care le-a accentuat înălțimea: Mănăstirile Putna și Voroneț, Bisericile „*Sfântul Gheorghe*” din Hârlău, „*Sfântul Nicolae Domnesc*”, Neamț și Arbore.

Secolul XVI-lea - s-a dezvoltat arhitectura de factură bizantină, lucru vizibil în Țara Românească la Mănăstirile de la Dealu și Curtea de Argeș, iar în Moldova la Mănăstirile Humor, Moldovița și Sucevița.

Secolul al XVII-lea - s-au impus elemente renascentiste și orientale în Țara Românească (Mănăstirile din Arnota, Căldărușani și Strehăia) și Moldova (Mănăstirea „*Sfinții Trei Ierarhi*”). În Transilvania, populațiile maghiare, sașe și secuiești au realizat în stil romanic (Catedrala Romano-Catolică „*Sfântul Mihail*” din Alba Iulia) și gotic (Catedrala Romano-Catolică „*Sfântul Mihail*” din Cluj-Napoca și Biserica Neagră din Brașov) opere de o mare valoare artistică.

Biserica din Densus (județul Hunedoara, secolul al XIII-lea)

Ruinele Mănăstirii Vodița (judetul Mehedinți, secolul al XIV-lea)

Mănăstirea Cozia (Călimănești, județul Vâlcea, secolul al XIV-lea)

Mănăstirea Putna (județul Suceava, secolul al XV-lea)

Mănăstirea Voroneț (județul Suceava, secolul al XV-lea)

Biserica „*Sfântul Gheorghe*” din Hârlău (județul Iași, secolul al XV-lea)

Biserica „*Sfântul Nicolae Domnesc*” din Iași (secolul al XV-lea)

Biserica Neamț, din cadrul Mănăstirii Neamț (județul Neamț, secolul al XV-lea)

Biserica Arbore (judetul Suceava, secolul al XVI-lea)

Mănăstirea Dealu (Târgoviște, județul Dâmbovița, secolul al XVI-lea)

Mănăstirea Curtea de Argeș (județul Argeș, secolul al XVI-lea)

Interior Catedrala Romano-Catolică „*Sfântul Mihail*” din Alba Iulia, stil romanic (secolul al XI-lea)

Biserica Neagră din Brașov, stil gotic (secolul al XIV-lea)

Arhitectura

II. Arhitectura laică:

Secolele IX-XII - în spațiul românesc au fost construite primele fortificații medievale cu valuri de pământ, cu rol de apărare.

Secolele XIII-XV - s-au ridicat cetăți cu ziduri de piatră, cu rol defensiv în Țara Românească (cetățile Giurgiu, Turnu și Severin), Moldova (cetățile Suceava, Neamț, Cetatea Albă, Chilia, Hotin și Tighina) și Transilvania (cetățile Deva și Făgăraș și castele Bran și cel al Corvinilor sau Hunedoarei).

Orașele transilvănene Brașov, Sibiu, Cluj-Napoca, Bistrița și Sighișoara s-au împrejmuțit cu ziduri, transformându-se în adevărate burguri, iar sașii și-au fortificat bisericile.

Cetatea de Scaun a Sucevei (secolul al XIV-lea)

Cetatea Neamț (secolul al XIV-lea)

Castelul Bran (județul Brașov, secolul al XIV-lea)

Castelul Corvinilor sau Hunedoarei (secolul al XIV-lea)

Sculptura

Strâns legată de arhitectură, sculptura a fost destul de săracă, de regulă fiind realizată în lemn și piatră (a fost prezentă în ornamentarea ferestrelor, ușilor și coloanelor) și a fost reprezentată de pietre de mormânt și steme sculptate.

Cele mai întâlnite forme ale sculpturii au fost reprezentate aproape exclusiv de cele nefigurative și funerare pur decorative, concretizate în reliefurile pietrelor de mormânt, precum și cele heraldice, materializate mai ales în reprezentările stemelor statale românești.

Mormântul lui Ștefan al III-lea cel Mare (Mănăstirea Putna, secolul al XVI-lea)

Elemente de sculptură din cadrul Palatului Brâncovenesc de la Potlogi (județul Dâmbovița, secolul al XVII-lea)

Pictura

Pictura, de tradiție bizantină, a impresionat atât prin tehnica folosirii culorilor, cât și prin subiectele cu mesaj polivalent (religios și politic).

Secolul al XVI-lea - realizarea cea mai originală și mai impresionantă a artei moldovenești a reprezentat-o pictura bisericească exterioară.

Element de noutate în arta medievală, pictura exterioară moldovenească a impresionat prin puterea de a înfrunța peste secole vicisitudinile climatului (coloritul inițial s-a menținut aproape neschimbat), prin mesajul și valorile spirituale pe care le-a exprimat.

Exemple de teme abordate în pictura medievală românească: „*Judecata de Apoi*” (Mănăstirea Voroneț) și „*Asediul Constantinopolului*” (Mănăstirea Moldovița).

Interior pictat Biserica Domnească de la Curtea de Argeș (secolul al XIV-lea)

Scena Judecata de Apoi (Mănăstirea Voroneț, secolul al XV-lea)

Scena Căderea Constantinopolului (Mănăstirea Moldovița, secolul al XVI-lea)

BIBLIOGRAFIE

1. Barnea, Alexandru (coordonator), Manea, Vasile Aurel, Palade, Eugen, Teodorescu, Bogdan, *Istorie: Manual pentru clasa a XII-a*, Editura Corint, București, 2007.
2. Petre, Zoe (coordonator), Căpiță, Carol, Stănescu, Ecaterina, Lung, Ecaterina, Livadă-Cadeschi, Ligia, Ciupală, Alin, Țurcanu, Florin, Vlad, Laurențiu, Andreescu, Sorin, *Istorie: Manual pentru clasa a XII-a*, Editura Corint, București, 2008.
3. Adăscăliței, Felicia, Lazăr, Liviu, *Istorie: Manual pentru clasa a XII-a*, Editura Corvin, Deva, 2007.
4. Băluțoiu, Valentin, Grecu, Maria, *Istorie: Manual pentru clasa a XII-a*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2007.
5. Scurtu, Ioan, Cristea, Nicolae, Curculescu, Marian, Dincă, Constantin, Soare, Aurel Constantin, *Istorie: Manual pentru clasa a XII-a*, Editura Economică Preuniversitaria, București, 2008.
6. Dondorici, Florentina, Lica, Elena Emilia, Poamă, Emil, Ionescu, Vasile, Osanu, Octavian, Stoica, Relu, *Istorie: Manual pentru clasa a XII-a*, Editura Gimnasium, București, 2008.
7. Stan, Magda, Vornicu, Cristian, *Istorie: Manual pentru clasa a XII-a*, Editura Niculescu ABC, București, 2015.
8. Bărbulescu, Mihai, Deletant, Dennis, Hitchins, Keith, Papacostea, Șerban, Teodor, Pompiliu, *Istoria României*, Editura Corint Educațional, București, 2014.
9. Giurescu, Constantin C., *Istoria Românilor*, Editura ALL, București, 2019.
10. Constantiniu, Florin, *O istorie sinceră a poporului român*, Editura Univers Enciclopedic Gold, București, 2008.
11. Bulei, Ion, *O istorie ilustrată a românilor*, Editura Litera, București, 2018.
12. Djuvara, Neagu, *O scurtă istorie ilustrată a românilor*, Editura Humanitas, 2013.
13. Iorga, Nicolae, *Istoria Bisericii românești și a vieții religioase a românilor*, Editura Paul Editions, București, 2021.
14. Imagini: Google Images (domeniul public).

Vă mulțumim pentru atenție!

ȘCOALA COOL
EDUCAȚIE PRIN CONȚINUT

